

TUUSULAN SEURAKUNTA

YMPÄRISTÖOHJELMA 2026-2030

Hyväksytty Tuusulan seurakunnan kirkkoneuvostossa

26. elokuuta 2025

*” Herra Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan
viljelemään ja varjelemaan sitä”*

(1. Moos. 2:15)

Sisällys

Ympäristötyöryhmä vuosina 2024-2025.....	1
YMPÄRISTÖOHJELMA 2026-2030	2
1. Ympäristötyön taustaa.....	3
2. Ympäristötyön tavoitteet.....	4
3. Toimenpiteet ja tavoitteiden seuranta.....	5

Ympäristötyöryhmä vuosina 2024-2025

Ympäristötyöryhmän puheenjohtajana aloitti kirkkoherra Ulla Rosenqvist toimien eläkkeelle siirtymiseensä 30.4.2024 saakka. Vt. kirkkoherra Janne Keränen toimi puheenjohtajana 1.5.2024-22.1.2025 välisen ajan, jonka jälkeen puheenjohtajana on toiminut 1.2.2025 kirkkoherrana aloittanut Eliisa Winberg.

Muu työryhmä: talousjohtaja Päivi Flinkman (vs. talousjohtaja Riikka Koskela 5.11.2024-30.4.2025 välisen ajan), ympäristövastaavat Janne Hollo, Jenni Meriluoto ja Riika Raunisalo, luottamushenkilöt Leena Jäntti, Veikko Seuna ja Sanna Tuhkunen.

Työryhmän työskentelyyn on vuonna 2025 osallistunut työryhmän kutsumana myös pääemäntä Anitta Mäkikangas.

Määrä- ja osa-aikaisena projektityöntekijänä 1.1.-30.9.2025 on toiminut Riika Raunisalo.

Ympäristötyöryhmä kokoontui kahdesti vuonna 2024 ja neljä kertaa vuonna 2025.

YMPÄRISTÖOHJELMA 2026-2030

Tuusulan seurakunnan ”Ympäristöohjelma 2026-2030” pohjautuu vuosina 2024-2025 tehtyyn ympäristökatselmukseen sekä evankelisluterilaisen kirkon energia- ja ilmastostrategian ”Hiilineutraali kirkko 2030” ja ympäristöohjelman ”Kirkon ympäristödiplomi” tavoitteiden toteuttamiseen.

Kirkon ympäristödiplomilla

- ✦ Viljelemme ja varjelemme luomakuntaa.*
- ✦ Turvaamme ympäristön elinkelpoisuutta.*
- ✦ Vaalimme luonnon monimuotoisuutta.*
- ✦ Hillitsemme ilmastonmuutosta.*
- ✦ Suuntaamme kohden kirkon hiilineutraaliutta vuonna 2030.*
- ✦ Kilvoittelemme, jotta tekomme vastaavat sanojamme.*
- ✦ Edistämme ennakoivaa ympäristöajattelua; teemme jo tänään sitä mitä laki vaatii huomenna.*
- ✦ Etsimme kustannussäästöjä.*
- ✦ Tehostamme toimintoja ja resurssien käyttöä.*
- ✦ Nivomme ympäristöasiat osaksi seurakunnan toimintaa.*
- ✦ Tavoittelemme jatkuvan parantamisen ihannetta.*
- ✦ Kuuntelemme ja osallistamme seurakuntalaisia yhteiseen ympäristötyöhön.*

1. Ympäristötyön taustaa

Evankelis-luterilaisella kirkolla on vuodesta 2001 ollut käytössään seurakuntien tarpeisiin räätälöity ympäristöjärjestelmä Kirkon ympäristödiplomi. Helmikuussa 2019 kirkko hyväksyi Hiilineutraali kirkko 2030 nimisen Kirkon energia- ja ilmastostrategian. Siihen sisältyvän suosituksen mukaan kaikilla seurakunnilla, tuomiokapituleilla ja Kirkkohallituksella tulee olla Kirkon ympäristödiplomi viimeistään vuonna 2025. Tuusulan seurakunta kuuluu Espoon hiippakuntaan ja Tuusulan rovastikuntaan, joissa molemmissa tavoitellaan seurakuntien ympäristödiplomin hakuprosessin olevan suoritettuna viimeistään vuonna 2025.

Jo vuonna 2019 Tuusulan seurakunnassa pohdittiin ympäristödiplomin hakemista ja 11.6.2019 kirkkoneuvosto perustikin ympäristötyöryhmän valmistelemaan ympäristöohjelmaa ja ympäristödiplomia. Työryhmä teki ympäristöohjelman, mutta päättyi vuonna 2020 ratkaisuun olla vielä hakematta Kirkon ympäristödiplomia.

Asia nousi uudelleen esille, kun suosituksen määrävuosi 2025 alkoi lähestyä, ja niinpä Tuusulan seurakunnan kirkkoneuvosto päätti 16.1.2024 kokouksessaan, että Tuusulan seurakunta lähtee tavoittelemaan Kirkon ympäristödiplomia. Tarkoituksena oli, että seurakunta suorittaa ympäristökatselmuksen ja laatii ympäristötyön tavoitteista ympäristöohjelman vuosille 2026-2030. Tätä työtä edistämään perustettiin työryhmä, johon valittiin kirkkoherran ja talousjohtajan lisäksi kaksi työntekijää seurakuntapalveluista, yksi työntekijä seurakuntatyöstä sekä kolme luottamushenkilöä.

Ympäristötyöryhmä aloitti nykytilan kartoitustyön keväällä 2024, mutta työn hitaan etenemisen takia kirkkovaltuusto päätti loppuvuodesta, että ympäristödiplomin saavuttamisen edistämiseksi tulisi työhön osoittaa määräraha vuoden 2025 talousarvioon.

1.1.2025 aloitti määrä- ja osa-aikainen projektityöntekijä ympäristödiplomin työstämisen Tuusulan seurakunnalle. Ympäristövastaavat jatkoivat omien työalojensa ympäristönäkökulmien selvittelyä ja ympäristötyöryhmä työtään ohjaavana ryhmänä. Kesäkuuhun 2025 mennessä saatiin päätökseen koko seurakunnan toiminnan kattava Kirkon ympäristödiplomin määrittämä ympäristökatselmus.

Tämän ympäristöohjelman valmistumisen ja sen hyväksynnän sekä suoritettun ympäristökatselmuksen myötä Tuusulan seurakunta on valmis hakemaan Kirkon ympäristödiplomia ja tavoittelemaan kestävämpää tulevaisuutta luomakunnalle.

2. Ympäristötyön tavoitteet

Tuusulan seurakunnan ympäristötyön tavoitteet ympäristöohjelmakaudelle 2026 - 2030 Kirkon ympäristökäsikirjan lukujen mukaisesti jaoteltuna:

Kirkon ympäristödiplomi

- ✚ Seurakunnassa toimii aktiivisesti kirkkoneuvoston nimeämänä ympäristövastaava ja ympäristötyöryhmä
- ✚ Suoritetaan oma väliauditointi vuonna 2028
- ✚ Laaditaan seurakunnalle ympäristöviestintäsuunnitelma

Toiminta ja talous

- ✚ Tehdään ympäristötyöstä läpileikkaava osa seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa ja ympäristötyöstä raportoidaan toimintakertomuksessa
- ✚ Laaditaan hankintaohjeet, joissa huomioidaan hankintojen vastuullisuustekijät
- ✚ Luodaan seurakunnalle suunnitelma kohti hiilineutraaliutta

Ympäristökasvatus

- ✚ Toteutetaan rippikoulu- ja isostoimintaa Vihreät riparit – toimintamallin mukaisesti
- ✚ Luodaan ympäristökasvatusta toteuttava luontopolku/pyhiinvaellusreitti
- ✚ Edistetään liikkuvan seurakunnan toimintaa ympäristönäkökulmat huomioiden

Jätehuolto ja kiertotalous

- ✚ Järjestetään henkilökunnalle koulutusta kiertotaloudesta
- ✚ Seurataan säännöllisesti jätteiden määrää ja tehostetaan jätteiden erilliskeräystä seurakunnan tiloissa ja tilaisuuksissa
- ✚ Kehitetään Paijalan hautausmaan jätteiden kierrätystä ja sen jätehuoltosuunnitelma uudistetaan

Ruoka ja keittiöt

- ✚ Suositellaan ulkoilmatilaisuuksiin oman mukin mukaan ottoa
- ✚ Lisätään lähiruoan käyttöä ja kerrotaan siitä tarjoilun yhteydessä
- ✚ Hankitaan enemmän vastuullisia elintarvikkeita, mm. luomuraaka-aineita

Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito

- ✚ Luodaan valaistukselle, vedelle, lämmitykselle ja sähkönkulutukselle seurantajärjestelmä
- ✚ Suoritetaan energiakatselmus tai vastaava toimenpide kaikissa rakennuksissa
- ✚ Vähennetään turhaa muovipussien kulutusta tyhjentämällä pienistä roskakoreista roskat isompaan pussiin

Hautausmaat ja viheralueet

- ✚ Perustetaan hautausmaille uusia kevyemmän hoidon alueita, esim. niittyjä
- ✚ Hyväksytään suositus ekologisista arkku- ja uurnamateriaaleista (kirkkoneuvosto)
- ✚ Koulutetaan hautausmaan työntekijöitä ympäristöasioissa

Metsät ja muut luontoalueet

- ✚ Mahdollistetaan hiljaisuuden paikkojen hyödyntäminen Rusutjärvellä
- ✚ Koulutetaan seurakunnan metsistä vastaavia työntekijöitä vastuulliseen metsänhoitoon
- ✚ Valmistellaan uuden metsäsuunnitelman hankintaa tavoitteena kirjata monimuotoisuus osaksi metsäsuunnitelmaa

Liikenne

- ✚ Huomioidaan tapahtumien ajoittamisessa julkisen liikenteen aikataulut ja niistä tiedotetaan tapahtumien yhteydessä esim. nettisivuilla
- ✚ Edistetään etätyömahdollisuuksia ja työpaikkapyöräilyä
- ✚ Osallistutaan vuosittain tempauksella tai tapahtumalla Liikkujan viikkoon ja Auton vapaapäivään (syyskuussa)

3. Toimenpiteet ja tavoitteiden seuranta

Ympäristöohjelman toimenpidetaulukkoa päivitetään ympäristötyöryhmän toimesta koko viisivuotisen ohjelmakauden aikana:

- ✚ lisätään tavoitteisiin tähtääviä toimenpiteitä, vastuuhenkilöitä ja aikatauluja seurakunnan vuosittaisen toimintasuunnitelman tavoitteiden mukaisesti
- ✚ arvioidaan tavoitteiden toteutumista vuosittaisen toimintakertomuksen avulla